

Име

Държавно лесничейство "Говежда", административна принадлежност РУГ Берковица. Лесоустройствен проект 1998 година, ревизионен период 1987-1996.

Местонахождение

Държавно лесничейство "Говежда" се намира в Северозападна България. На северозапад лесничейството граничи с ДЛ "Чипровци", на север и североизток с ДЛ "Монтана", на изток и югоизток с ДЛ "Берковица", на запад и югозапад с Югославия. Лесничейството обхваща изцяло територията на **община с. Георги Дамяново**, Монтанска област. В нея са включени землищата на следните кметства: с.Дълги дел, с.Дива Слатина, с.Говежда, с.Копиловци, с.Главановци, с.Еловица, с.Помеждин, с.Меляне, с.Георги Дамяново, с.Гаврил Геново, с.Горно Церовене, с.Чемиш, с.Видлица и с.Каменна Рикса.

Географско положение

Територията на лесничейството е разположена по част от северните склонове на Западна Стара планина. Обхваща част от водосборния басейн на река Дългоделска Огоста. Една малка част обхваща хълмисто-предпланинската част на Стара Планина. Стопанството има неправилна форма с най-голяма дължина от север на юг около 15 км и най-голяма ширина от изток на запад около 20 км.

Релеф

Релефът на ДЛ "Говежда" е типично планински с добре оформени била, дълбоко врязващи се долове със стръмни и много стръмни склонове. На много места (м."Червената стена", м."Равно Буче" и други) се срещат високи отвесни скали, а в сред някой насаждения има големи плаващи камъни. В северната си част е хълмисто-предпланински с ниски и заоблени била и полегати и стръмни склонове.

В района на лесничейството най-високата точка (връх "Копрен"-1964 м н.в.) се намира на централното било на Стара планина, по което минава границата с Югославия. Най-ниската точка се намира в землището на с.Горно Церовене (чашката на язовир "Монтана"- 170 м н.в.). Най-високата точка, до която достига горския фонд е 1700 м н.в. (отдел 89 а), а най-ниската - 200 м н.в. (отдел 251).

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

Степен на наклона	Площ в хектари	%
равно (0-4)	11,0	0,1
полегато (5-10)	425,8	3,0
наклонено (11-20)	2180,4	15,4
стръмно (21-30)	6930,8	48,8
мн.стръмно (над 31)	4651,0	32,7
Общо:	14199,0	100,0

Хидроложки условия

Територията на лесничейството прорязана от множество по-големи и по-малки течения. В преобладаващата си част те имат постоянен воден отток, но дебитът им се колебае значително през отделните годишни сезони. Максималният воден отток е през май-юни, дължащ се на топящите се снегове, а минималният през засушливите летни месеци - август и септември.

По-големи водни течения, които преминават през територията на лесничейството са:

- Река Дългоделска Огоста - води началото си от сливането на Конярска река и река Трещена при местността "Буков брод". Тече общо в северна, североизточна посока и се слива с река Чипровска Огоста и дават началото на река Огоста.

- Къси реки - води началото си под връх " Добро Утро" и се влива в Дългоделска Огоста при с.Дълги Дел.

- Река Делена Вода - води началото си от м."Деленица" и се влива в Дългоделска Огоста при м. "Буков брод".

- Черна река - води началото си под връх "Тежева глава" и се влива в Дългоделска Огоста при с.Дълги Дел.

- Слатинска река - води началото си от сливането на река Джореница и река Мисленица при с. Дива Слатина и над с. Говежда се влива в Дългоделска Огоста.
- Праданча - води началото си от водослива на Равни дол и Голямата река и под с. Говежда се влива в Дългоделска Огоста.
- Буковец - води началото си от водослива на Свинаков дол, Джонински дол и Божинова падина и под с. Говежда се влива в Дългоделска Огоста.
- Копиловска река - води началото си от водослива на реките Милина, Добревска и Лева река и при Попов мост се влива в Дългоделска Огоста.
- Помеждинска бара - започва на територията на ГС "Чипровци", минава през с. Помеждин и при Лопошанския манастир се влива в Дългоделска Огоста.

Геоложки строеж

На територията на ДЛ "Говежда" се разкриват разнообразни скали - метаморфни, седиментни и интрузивни. Най-стари, с докамбрийска възраст, са метаморфните скали, които изграждат така наречената диабазфилитоидна формация. В нея участват филити, алевролити, диабази пясъчници, мрамори, кварцити, туфи, аргилити, кварцошисти. Метаморфозата на много места е стигнала до там, че тези скали са превърнати във кристалинни шисти.

Следваща по възраст формация, също стара, е изградена от конгломерати, грубозърнести пясъчници и алевролити. По-млади, определени като карбонски са диоритните интрузии, които имат ограничено участие. Характерна геоложка формация, изградена от червени конгломерати, брекчоконгломерати, пясъчници, алевролити, аргелити се разкрива в западните части на района. Между водосливите на реките Дългоделска Огоста и Копиловска река и околностите на с. Георги Дамяново се разкриват доломити и варовици. Северните участъци на лесничейството са изградени от глинести варовици, варовити мергели, варовити аргилити и пясъчливи варовици. Най-млади, кватернерни, са отложенията по поречието и долините на минаващите през територията реки. Тези отложения са от валуни и чакъли с глинесто-пясъчлива спойка.

Климатични условия

Според класификационната схема на Събев и Станев (Климатични райони на България и техният климат, 1963), територията на ДЛ "Говежда" се намира в Европейско-континенталната климатична област, Умерено-континентална климатична подобласт и обхваща два климатични района, а именно:

Предбалкански климатичен район - нископланинска част (до 1000 м н.в.)

Обхваща хълмисто-предпланинската и нископланинската част по северните склонове на Стара планина. Климатичните условия в този район са се формирали под влияние на сравнително високата надморска височина, големият наклон на терена. Зимата е студена и сравнително често падат валежи. Характерна особеност на района е образуването и задържането на температурни инверсии през зимния период. Средната януарска температура е около $-2,2^{\circ}\text{C}$. Снежната покривка се задържа относително дълго време - около 108 дни. Лятото топло, със средна юлска температура $21,2^{\circ}\text{C}$. Вегетационният период на горската растителност за този район е около 6 месеца.

Планински климатичен район - среднопланинска част (над 1000 м н.в.)

Зимата е студена - средната температура за месец януари е около -5°C - и е значително по-дълга за сметка на пролетта. Снежната покривка се отличава със своята устойчивост и по-голяма дебелина (средно до 54 см). Лятото е късо и хладно - средната температура през юли месец е около 14°C . Характерна особеност на климата в района са честите силни ветрове. Най-често духат северозападни ветрове. Вегетационният период за района е около 5 месеца.

Съществува връзка между това райониране и горскорастителното райониране на България (Захариев, Донов, 1979). Закономерните изменения на климата във вертикална посока, водят до закономерни изменения във видовия състав, производителността на насажденията и типове месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси. Според горскорастителното райониране лесничейството попада в Мизийска област (М), подобласт Северна България. Заема два пояса и пет подпояса, а именно:

М-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

М-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмисти дъбови гори (0-400 м н.в.)

М-I-3 - Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 м н.в.)

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1800 м н.в.)

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 м н.в.)

М-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 м н.в.)

М-II-3 - Подпояс на горнопланинските смърчови гори (1500-1800 м н.в.)

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в Таблица № 2 и Таблица № 3.

Таблица № 2

за температурата на въздуха

Климатичен район с надморска височина в метри	Пояси и подпояси с надморска височина в метри	Средна годишна температура	Средна годишна абсолютна минимална	Средна годишна абсолютна максимална
Предбалкански район - нископланинска част (до 1000 м н.в.)	М-I-2 (0-400 м н.в.)	10,6 / 11,7	-22,9 / -35,5	38,5 / 43,5
	М-I-3 (400-600 м н.в.)	9,6 / 10,6	-20,0 / -33,7	38,2 / 40,6
	М-II-1 (600-1000 м н.в.)	7,5 / 9,9	-25,7 / -38,3	34,9 / 42,5
Планински район - среднопланинска част (над 1000 м н.в.)	М-II-2 (1000-1500 м н.в.)	4,8 / 7,0	-22,2 / -26,7	28,2 / 35,5
	М-II-3 (1500-1800 м н.в.)	4,2 / 5,1	-24,5 / -24,7	29,9 / 32,9

Таблица № 3

за количеството на валежите

Климатичен район с надморска височина в метри	Пояси и подпояси с надморска височина в метри	Сума валежи годишно в мм	Месец с максимална валежна сума	Месец с минимална валежна сума
Предбалкански район - нископланинска част (до 1000 м н.в.)	М-I-2 (0-400 м н.в.)	493-661	VI	II
	М-I-3 (400-600 м н.в.)	562-910	VI	II
	М-II-1 (600-1000 м н.в.)	570-672	VI	II
Планински район - среднопланинска част (над 1000 м н.в.)	М-II-2 (1000-1500 м н.в.)	832-1296	VI	II
	М-II-3 (1500-1800 м н.в.)	1032-1269	VI	II

Почви

ДЛ "Говежда" се отличава с широко почвено разнообразие. На територията на стопанството се срещат три основни почвени типа - кафяви горски почви, представени от трите си подтипа - тъмни, преходни и светли; сиви горски почви представени от трите си подтипа - тъмни, сиви и светли и от интразоналните - хумусно-карбонатните почви.

Таблица № 4

за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове

Типове горски почви	Площ в ха	%
тъмносива горска	1083,2	7,6
сива горска	3072,3	21,6
светлосива горска	688,9	4,9
кафява тъмна	3465,8	24,2
кафява преходна	4188,5	29,5
кафява светла	824,9	5,8
хумусно-карбонатна	875,4	6,2
Всичко:	14199,0	100,0

Въпреки гъстата хидрографска мрежа, значителните валежи и силно пресечения терен, на територията на ДЛ "Говежда" не се наблюдават масово активни ерозионни процеси. Такива процеси в една или друга степен са се развили върху площ от 559.4 ха, което е 3.8% от площта на лесничеството.

Растителност

Според класификационната схема на типовете горски месторастения, територията на ДЛ "Говежда" попада в Мизийска област (М) и една подобласт Северна България. Във

вертикално отношение горските масиви са разположени в два пояса и пет подпояса, а именно:

М-I - Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м н.в.)

Дървесният вид който дава облика на пояса е благуна, следван от цера и зимния дъб. По подпояси разпределението на дървесните видове е неравномерно, като в по-високите части на пояса се появява и бука.

М-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмисти дъбови гори (0-400 м н.в.)

Естествената растителност в този подпояс е представена предимно от издънкови и по-рядко от семенни благунови, горунови и церови насаждения. В по-голямата си част те образуват смесени и по-рядко чисти насаждения. В състава им участват с по 1-3 десети ясена, сребролистната липа, мъждряна, габъра и други. На бедни и много бедни месторастения като основен дървесен вид са се настанили келявият габър и косматия дъб. Дъбовите насаждения страдат от трахеомикоза, като 15-20 % суховършат, а 10-15 % са загинали. Като подлес в тези насаждения се срещат леската, дрянът и други. Културите създадени в този подпояс са предимно от черен бор, като на много места са смесени с естествената растителност. Създадени са култури и от бял бор, зелена дуглазка, кипарис, сребрист смърч и други. От широколистните дървесни видове са създадени предимно смесени култури от червен дъб, цер, акация и други. Тополовите култури в този подпояс са от Регенерата, И-214 и Бахелиери.

М-I-3 - Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (400-600 м н.в.)

Основните дървесни видове, които дават облика на подпояса са дъбовете, като от тях най-често се среща зимния дъб, следван от цера и благуна. В по-високите части на подпояса се появява и букът. Те образуват чисти и смесени, предимно издънкови и по-рядко семенни насаждения. В състава им участват с по 2-3 десети или единично мъждрян, сребролистна липа, клен, ясен, габър, който на места образува чисти и смесени насаждения с основната растителност, трепетлика и други. Като подлес в тези насаждения се среща келяв габър, леска, дрян и други. И тук дъбовете страдат от трахеомикоза. Културите, създадени в този подпояс, са предимно от бял и черен бор на места смесени с естествената растителност. Създадени са чисти и смесени култури от зелена дуглазка, лиственица и смърч. В иглолистните култури като спътници са внасяни бреза и сребролистна липа. Културите от широколистни дървесни видове са предимно от акация, която на места е образувала и издънкови насаждения, следвана от зимен дъб, кестен, орех и други. Създадена е и една култура от Регенерата.

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1800 м н.в.)

Дървесният вид, който дава облика на този пояс е букът, следван от зимния дъб, явора и други. По подпояси разпределението на дървесните видове е неравномерно, като с повишаване на надморската височина, зимният дъб се измества от бука, а в най-високите части на пояса се появява смърча.

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 м н.в.)

Естествената растителност в този подпояс е представена предимно от семенни и рядко от издънкови насаждения от бук, зимен дъб и габър, с участие в състава единично или с по 1-2 десети на други дървесни видове като ясен, явор, шестил и други. Преобладават чистите букови и горунови насаждения. Горуновите насаждения до голяма степен страдат от трахеомикоза - над 15-20% силно суховършат, а до 10-15% вече са загинали. На места под склопа се е настанил подлес от келяв габър, дрян и храсти. Основните дървесни видове, от които са създадени културите в този подпояс, са белият и черният бор на места смесени с бреза или издънки от бук, габър и зимен дъб. Повечето борови култури са създадени на типични букови месторастения и в момента съхнат, поради което в бъдеще ще се даде превес на бука. Създадени са култури от лиственица, зелена дуглазка, смърч и ела от иглолистните и бреза, орех, кестен и акация от широколистните. На много места акацията е образувала чисти издънкови насаждения. Създадени са и две култури от топола И-214, която е на нетипични месторастения и ще бъде заменена със зелена дуглазка.

М-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 м н.в.)

Чистите и смесени букови насаждения дават облика на този подпояс. В по-високите части на подпояса се появява смърча. Под склопа на голяма част от тях има оформен (от 10 до 80%) естествен подраст от бук. Срещат се и смесени букови, габъррови и зимендъбови насаждения, но в значително по-малка степен отколкото в долния подпо-

яс Тук има и едно яворово насаждение, смесено с бук. Като спътници на основните дървесни видове се срещат ясен, явор, ива, мъждрян, шестил и други. Като подлес се среща келяв габър, леска, дрян и други. В този подпояс основните дървесни видове, от които са създадени повечето култури са смърч, бял бор и зелена дуглазка. Културите са предимно смесени със семенен и по-рядко с издънков бук, както и с ела, черен и веймутов бор. Широколистните култури имат съвсем ограничено разпространение и са съставени главно от явор.

М-II-3 - Подпояс на горнопланинските смърчови гори (1500-1800 м н.в.)

Насажденията са предимно чисти и по-рядко смесени от бук, смърч и явор. Някои от тях - главно по горната граница на гората – страдат от ветровали и измръзвания. За отбелязване е, че тук е естествения смърч, който се среща единствено в Западна Стара планина.

Таблица № 5

Разпределение на залесената площ по дървесни видове

Дървесни видове	Сегашен състав		Бъдещ състав	
	Залесена площ в ха	в %	Залесена площ в ха	в %
Бял бор	1405,0	10,1	975,4	7,0
Смърч	279,6	2,0	206,8	1,5
Черен бор	908,3	6,5	857,1	6,2
Ела	12,1	0,1	9,2	0,1
Лиственица	7,2	0,1	6,1	-
Веймутов бор	1,5	-	1,5	-
Зелена дуглазка	68,3	0,5	69,3	0,5
Кипарис	0,5	-	0,5	-
Сребрист смърч	0,7	-	0,3	-
Бук	5597,8	40,2	6209,3	44,6
Червен дъб	5,8	-	6,4	-
Зимен дъб	2358,4	16,9	2476,7	17,8
Благун	977,1	7,0	1056,5	7,6
Цер	453,0	3,3	474,1	3,4
Габър	483,8	3,5	281,8	2,0
Бряст	1,4	-	0,2	-
Трепетлика	6,8	-	2,1	-
Явор	95,9	0,7	150,6	1,1
Бреза	17,3	0,1	17,8	0,1
Мъждрян	137,2	1,0	60,4	0,4
Орех	3,6	-	3,6	-
Акация	271,3	2,0	268,9	2,0
Космат дъб	11,4	0,1	6,6	-
Келяв габър	670,1	4,8	545,0	4,0
Гледичия	0,3	-	0,2	-
Ива	10,3	0,1	0,6	-
Кестен	14,4	0,1	15,8	0,1
Клен	14,7	0,1	11,8	0,1
Круша	0,3	-	-	-
Леска	2,7	-	-	-
Едрolistна липа	-	-	2,4	-
Сребролистна липа	11,9	0,1	80,6	0,6
Софора	0,1	-	-	-
Череша	0,4	-	0,4	-
Шестил	2,5	-	3,1	-
Планински ясен	87,3	0,7	120,6	0,9
тп Bachelieri	0,8	-	-	-
тп I-214	0,9	-	1,5	-
тп Regenerata	2,5	-	-	-
Слива	0,1	-	0,1	-
ВСИЧКО	13923,3	100,0	13923,3	100,0

Характеристика на горския фонд

Горите, стопанисвани от ДЛ "Говежда", са разположени изцяло на територията на община Георги Дамяново, област Монтана. Общата площ на общината възлиза на 32800,0 ха, от която 16339,7 ха са държавни гори. Тук попадат 14702,7 ха държавен горски фонд (ДГФ), 625,8 ха горски пасища (ГП) и 1011,2 ха предоставен горски фонд

(ПГФ). Горите извън горския фонд са 116,6 ха като върху земеделски земи (ССФ) са създадени 83,9 ха гори и 32,7 ха са изключените и новоустроени гори. Общата площ на земите по чл.10 от ЗСПЗЗ е 283,6 ха.

Общата площ на ДЛ "Говежда" е 15328.5 ха, като в тази площ са включени и горските пасища. Залесената площ на стопанството е 13923.3 ха, което е 94.7 % от общата му площ без горските пасища. Незалесената дървопроизводителна площ е 275.7 ха или 1.8 % от общата площ. От нея 47.5 ха (0.3 %) заемат невъзобновените сечища, 218.2 ха (1.5 %) са голини и 10.0 ха (0.1 %) са пожарища. Всички сечища, пожарища и част от голините са предвидени за залесяване. Общо дървопроизводителната площ на стопанството е 14199.0 ха или 96.6% от общата площ. Недървопроизводителната горска площ е 503.7 ха или 3.4 % от общата му площ. Една част от нея - поляни, разсадници и други може да се използва за различни странични ползвания, друга част се явява технологически необходима за производствения процес - шосета, пътища, временни складове, просеки и т.н., а една част е неизползваема за горскостопанска дейност - нелесопригодни площи и голини, сипеи, скали и други.

Таблица № 6

Разпределение на общата площ по вид на земите

Вид на земите	Площ в ха	%
Залесена площ	13923,3	90,8
Незалесена дървопроизводителна площ	275,7	1,8
Недървопроизводителна площ	503,7	3,3
Горски пасища	625,8	4,1
ОБЩО:	15328,5	100,0

Таблица № 7

Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

Вид на горите	Площ в ха	в %
Иглолистни	3285,6 / 3091,2	21,4 / 22,2
Широколистни високоствъблени	5541,0 / 5247,9	36,1 / 37,7
За реконструкция	2674,6 / 1856,8	17,5 / 13,3
Издънкови за прерастване	-	-
Издънкови за превръщане	3574,8 / 3480,6	23,4 / 25,0
Нискоствъблени	252,5 / 246,8	1,6 / 1,8
ВСИЧКО:	15328,5 / 13923,3	100,0 / 100,0

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 8.

Таблица № 8

Разпределение на общата площ по групи гори и функции

Групи гори	Иглолистни		Широколистни		Всичко	
	обща площ	залесена	обща площ	залесена	обща площ	залесена
ДС Функции	2979,1	2803,0	8345,4	8028,1	11324,5	10831,1
Защитни	224,8	221,3	2310,6	2137,3	2535,4	2358,6
Рекреационни	1,2	1,2	8,0	6,9	9,2	8,1
Защитени	78,8	64,0	663,3	570,0	742,1	634,0
Други	1,7	1,7	89,8	89,8	91,5	91,5
Общо ЗРЗТ	306,5	288,2	3071,7	2804,0	3378,2	3092,2
Общо ДСФ+ЗРЗТ	3285,6	3091,2	11417,1	10832,1	14702,7	13923,3
Горски пасища	-	-	625,8	-	625,8	-
ОБЩО	3285,6	3091,2	12042,9	10832,1	15328,5	13923,3

По данни взети от книгата за добивите на ДЛ "Говежда", през изтеклия ревизионен период са отсечени от всички видове сечи 170789 куб.м стояща маса (средно годишно по 17079 куб.м), при предвидено по ЛУП - 289030 куб.м, или изпълнението е 59.1 %, като са отсечени 118241 куб.м по-малко. Добивите от главни сечи са 83693 куб.м или 49.2% от предвиденото, а от отгледни и санитарни сечи 87096 куб.м или 73.3 % от предвиденото по проект.

Санитарно състояние на гората

Санитарното състояние на горите в ДЛ "Говежда" е сравнително добро. Повреди са установени на 28.7% от залесената площ на лесничеството и то предимно в по-ниските му части. В най-голяма степен са повредени тополовите култури - от повреди са обхванати от 50 до 100 % от площта им. След тях се нареждат насажденията от благун и зимен дъб - съответно с 31.1 % и 20.2 % обхваната от повреди площ. Кореновото гниене се причинява от гъбата (*Fomes annosus*). От широколистните дървесни видове тя напада най-често дъба и бука. Най-силно засегнати от гниене са бука (32.3 %) и явора (8.4 %). Повреди от ветроломи са установени предимно в бялборови и черборови култури, обхващащи съответно 0.3 % и 1.9 % от площта им. От снеголом в най-голяма степен са засегнати брезови, черборови и бялборови култури. Суховършието е една от най-разпространените повреди, наред с гниенето, на територията на ДЛ "Говежда". Установена е върху 11.5 % от залесената площ. Повреди от трахеомикоза са установени върху 3.1 % от залесената площ на лесничеството.

Установени са и други видове повреди, като изгризани листа от дъбова педомерка (*Erannis defoliaria*), проядена кора и прокарани ходове между кората и дървесината от боров хоботник (*Pissodes notatus*), кривостъбленост, повреди от паша, повреди от машини и хора и други. Намалена е до минимум възможността за масова поява на гъбни и насекомни вредители. Водена е химическа борба срещу ръждивата борова листна оса и гъботворката.

Странични ползвания

Едно от основните странични ползвания е пашата. В архива на стопанството не се намериха данни за паша на добитък в горкия фонд през първите три години на изтеклния ревизионен период.

През останалите седем години паша е допусната всяка година средно върху площ от 5232 ха при предвидени 8263.5 ха, т.е. оползотворени са около 60 % от възможностите. Същевременно броят на допуснатите за паша на тази площ глави едър добитък (295 броя) и дребен добитък (17345 броя) е под границите на допустимия, според норматива приет в ЛУП (1,5 ха за глава едър и 0,25 ха за глава дребен добитък).

Лесничеството е събиращо сено главно за собствени нужди през първите три години на изтеклото десетилетие, като предвидения добив за този период е от 1200 т не е достигнат. Добити са общо 280 т сено, или едва 23.3 % от предвиденото.

От планираните 150 тона горски плодове през изтеклния ревизионен период са добити само 26,156 тона или 17.4 %, а гъби изобщо не са събирани. За сметка на това са добивани новогодишни елхи, дървени въглища, жълъд, сух липов цвят и дивечово месо без да са планирани.

Таблица № 9

За страничните ползвания

Странични ползвания	Мярка	Предвидено по ЛУП	Реализирано
Паша - площ	хектари	8263,5	5232,0
Едър добитък	брой	5537	295
Дребен добитък	брой	33054	17343
Сено	тона	1200	280
Жълъд	кг	-	5935
Горски плодове	тона	150	26,165
Сух липов цвят	кг	-	1078
Гъби	тона	150	-
Дивечово месо	кг	-	2133
Дървени въглища	тона	-	102
Елхи	брой	-	8070

Лечебни растения

Картиране на билкови находища:

- *Primula officinalis* (Лечебна иглика) - среща се в района на селата Дълги Дел, Дива Слатина и Копиловци над 700 м н.в.
- *Scolopendrium vulgare* (Волски език) - среща се в района на село Дълги Дел над 700 м н.в.

- *Rhamnus catharticus* (Зърнастец) - среща се в района на селата Г.Дамяново и Г.Геново.
- *Atropa belladonna* (Лудо биле) - среща се в района на селата Дълги Дел, Дива Слатина и Копиловци.
- (Червен кантарион) се среща по ливадите край селата Говежда и Копиловци.
- *Galium odoratum* (Лазаркиня) се среща в района на селата Дива Слатина и Копиловци, предимно в букови гори.

Видове от “Червена книга на НР България” и защитени от закона

Съгласно заповед № 718/ДВ брой 18/1981 г. за запазване на застрашени от изчезване редки и ценни растителни видове, на територията на ДЛ “Говежда” се срещат: петров кръст, горска съсънка, старопланинска теменуга, лъскав напръстник и урумов лопен.

Лов и риболов

За лова и риболова на територията на ДЛ “Говежда” е изработен ловоустройствен проект, подвързан в отделен том и представляващ неразделна част от настоящия проект.

Защитени територии

На територията на лесничейството се намират следните защитените обекти:

Защитена местност “Копрен-Равно буче-Калиманица”, обявена със заповед № 3751/10.11.1973г. на МГГП; с обща площ 574.9 ха.

Защитена местност “Ускето”, прекатегоризирана от резерват със заповед № 802/23.10.1992 г. на МОС, с площ 2.8 ха.

Природна забележителност “Дуршик водопад”, обявена със заповед №282/04.05.1979 г. на КОПС, с площ 0.1 ха.

Природна забележителност “Водния скок”, обявена със заповед №233/04.04.1980 г. на КОПС, с площ 0.1 ха.

Историческо място “Балова шума”, обявено със заповед № 2344/26.05.1975 г. на МГОПС, с обща площ 164.3 ха.

Историческо място пещера “Меча дупка”, обявено със заповед №2344/26.05.1971 г. на МГОПС, с площ 0.1 ха.